

РЕЦЕНЗИЯ

от

проф. д-р Марин Русев,
катедра Регионална и политическа география,
Геолого-географски факултет, СУ „Св. Климент Охридски“

на

дисертационен труд на **Петя Николаева Димитрова:**
**“Ролята на публичните политики в стратегическите
документи за регионално развитие при управлението
на районите от ниво 2 в Западна България”**
за придобиване на образователната и научна степен „доктор“

Относно кандидата и процедурата

Петя Димитрова е родена на 14. 11. 1988 г. в София. Завършва средно образование през 2007 г. в Гимназия „Отец Паисий“ – Своге с профил английски и немски език. През 2011 г. придобива бакалавърска степен в специалност география на СУ „Св. Кл. Охридски“, а през 2012 г. се дипломира като магистър в специалност Регионално развитие и управление (магистърска програма „Планиране и управление на териториални системи“).

Петя Димитрова има над 10 трудов стаж в Агенцията по обществени поръчки – София, като от 2017 г. е назначена за държавен експерт в отдел „Стратегически документи и сътрудничество“.

През периода 2015-2018 г. е зачислена като редовен докторант по Икономическа и социална география – Икономическа география и регионално развитие към катедра Регионална и политическа география. Отчислена е с право на защита чрез Ректорска заповед РД 20-179 / 26.01.2018 г.

Няма допуснати нарушения по процедурата, свързани с конкурса, зачисляването, обучението, отчисляването на Петя Димитрова и формирането на Научното жури.

Относно дисертационния труд и автореферата

Дисертацията е в обем от 189 страници основен текст. Списъкът с използваната научна литература включва 158 източника (в т. ч. 110 на кирилица и 48 на латиница). Отделно са представени 57 наименования, повечето от които са нормативни документи. Списъкът с литература завършва с 11 отделно обособени електронни източника. Основният текст е богато онагледен с общо 35 фигури, но те са хаотично разграничени, номерирани и наименовани като фигури, схеми, картосхеми и графики (напр. много от обозначените като фигури са всъщност картосхеми, графики/диаграми или картограми). Част от картограмите на практика не могат да бъдат използвани за извличане на конкретна информация, защото са с несъобразен мащаб, шрифт или легенда (стр. 151, 160, 163 и др.). Много от данните в таблиците (особено в приложенията) биха могли по-ефективно да обслужват изследването, ако статичните многоцифрови числа се заменят с по-ясна в структурно или динамично отношение относителна информация, включително и чрез диаграми.

Дисертационният труд е разработен в увод, 4 основни глави, заключение, справка за приносите, литература и приложения. Уводът кореспондира пряко със структурата, съдържателната същност на изследването и като цяло дава обективна представа за неговите методологични особености. Може би спорна от географска гледна точка е само постановката за непространствената същност на изследователския обект. В определен смисъл от това произтича и известно смесване при сравнителното дефиниране на обект и предмет, както и противоречива кореспонденция с дефинираната на стр. 12 основна цел. Тази забележка обаче може да се разглежда и като несъществена от гледна точка на преобладаващите интердисциплинарни подходи, заявени в работните хипотези и използвани в основата да дисертационния труд.

Първата глава на дисертацията има прекомерно голям обем – около 40 % от основния текст на изследването (за сравнение втора, трета и четвърта глава заемат общо около 45 %). В нея авторът се стреми да представи теоретични аспекти на изключително широк кръг от тематични области, имащи отношение към декларираната в заглавието докторантска теза. Поставената тук основна задача е до голяма степен изпълнена чрез синтетично вертикално изясняване същността на значими концептуални елементи като социално-икономически процеси (вкл. демографски, културно-политически), екологични лимити, административни инструменти, икономически цикли, управление и др. Относително сполучлив опит за хоризонтален анализ е интердисциплинарното им представяне през призмата на многовариантни пространствени модели. Тук в най-пълна степен личат предимствата на хорологичния подход и използването на географска основа като универсален общонаучен изследователски знаменател.

Според мен първа глава ще се отличава с по-ефективна структурна съподчиненост, ако втора и трета точка се разменят. Дори възниква въпросът дали въобще е необходимо още тук да се появяват изследователски фрагменти, свързани с регионалните реалности в България? Полезно в това отношение би могло да бъде и частично преформулиране на някои подзаглавия, за да се постигне по-ясна логична вътрешна обвързаност.

Изведените в края на първа глава изводи (стр. 93-94) в много малка степен кореспондират с нейната същност и дори изместват фокуса от безспорно постигнати в нея значими резултати. В този си вид те по-скоро дават повод за преосмисляне на необходимостта от формулирането на изводи в края на всяка глава. Още повече, че част от тях обяснимо присъстват в заключението на цялостното изследване.

Втора глава е посветена на широк спектър от концептуални идеи, обществено-политически платформи, публични политики, документи и функционални механизми, засягащи регионалните аспекти на развитието. В определен смисъл тя също съдържа елементи на теоретичен фундамент, необходим за изясняване на основната докторантска теза. Това е до голяма степен оправдано от факта, че разглежданите в нея проблеми са актуални и стават дискуссионни за научната общност в България едва през последните 10-15 години. Конкретен акцент е поставен върху същността на публичните политики и стратегическите документи, тяхната взаимна обвързаност и значимост за регионалното развитие. Изведени са важни изводи с прагматично значение за България.

Като основна препоръка за втората глава си позволявам да посоча необходимостта от по-ясно дефиниране, разграничаване и разкриване на понятийните връзки (в т. ч. и схематично) между управленски, публични, обществени, социални, секторни, регионални политики/стратегии/програми/планове и пр. Положителен ефект би имало и оптимизирането на теоретичната база извън трудовете на Танев, Ботев и Николов, като се използва опитът на по-широк кръг от чуждестранни автори.

Третата глава засяга много по-прагматични въпроси, свързани с конкретни стратегически документи, чрез които се прилагат публични политики в България. Особено внимание заслужава опитът на автора да разкрие както големия потенциал, така и редица съществени недостатъци на действащите у нас стратегически документи и механизми за реализиране на публични политики. В по-конкретен план се анализират обществените поръчки и ефектите за страната от фискалната децентрализация, както и регулирането на регионалните баланси чрез публичните политики, насочени към физически и юридически лица.

Специален акцент се придава на социално значими дейности, проблеми и политики, засягащи третичния сектор. Според мен заглавието на тази глава може да се прецизира, като се премахнат първите четири думи.

Идеята, заложена в четвърта глава, в най-пряка степен кореспондира с главната цел на изследването. В нея обектът се конкретизира чрез сравнителен анализ на публичните политики в Западна България. Оптималното решаване на тази задача изисква разширяване набора от изследователски подходи и би могло да се осъществи по-ефективно при структурно разгръщане, което да доведе до по-добра балансираност между отделните части на дисертацията.

Заключението като цяло отразява структурната и съдържателната същност на изследването. В стилово отношение обаче то частично наподобява рецензия. По-рационално би било да се коригира, като се постави акцент върху научните резултати за сметка на декларираните намерения.

Като цяло дисертационен труд се отличава със значим изследователски заряд и е разработен в логична съподчинена структура. Високо трябва да се оцени оригиналната идея на автора и неговия научен ръководител за анализ чрез паралелно внедряване на трите работни хипотези.

Приемам като обективни дефинираните от докторанта приноси, но и тук според мен са необходими малки корекции – размяна на позициите, които заемат принос 1 и принос 2, както и стилова и граматична редакция на отделните изречения.

Авторефератът е с обем 54 страници и отразява коректно същността на проведеното изследване.

По темата на дисертацията Петя Димитрова има две публикации в научното списание „Бизнес посоки“ (издание на Бургаския свободен университет).

Заключение

Давам положителна оценка на дисертационния труд и предлагам членовете на Научното жури да гласуват ЗА присъждането на образователна и научна степен „доктор“ на Петя Николаева Димитрова.

гр. София,
01.05.2019 г.

Рецензент:

/проф. д-р Марин Русев/